

ΚΥΠΡΙΑ 68 1995

Αντριάννα
Μισιαούλη

«Ο άντρας μου θυσιάστηκε

γι' αυτό που πίστευε...»

Λίγες μορφές στην ιστορία αυτού του πολύπαθου τόπου έχουν ταυτιστεί απόλυτα με τις δοκιμασίες, τις θυσίες και τα οράματα του λαού μας.

Ανάμεσα τους ξεχωριστή και τιμημένη θέση κατέχουν οι ηρωομάρτυρες της ελληνοτουρκικής φιλίας και συνεργασίας Ντερβίς Αλή Καβάζογλου και Κώστας Μισιαούλη. Τριάντα χρόνια έχουν περάσει από τη μέρα εκείνη του Απριλίου του 1965, όταν έπεσαν νεκροί ο ένας στην αγκαλιά του άλλου από τα βόλια της τρομοκρατικής οργάνωσης Τ.Μ.Τ. Το αίμα τους κύλησε και πότισε το δέντρο της επαναπροσέγγισης και της φιλίας Ε/Κ και Τ/Κ. Οι ρίζες του δυνατές τόσο που καμιά δύναμη να μην μπορεί να τις ξεριζώσει, γιατί πάνω απ' όλα ρίζωσαν στις καρδιές του λαού μας.

Από τον Ιούλη του 1974 μετά το προδοτικό φασιστικό πραξικόπημα και τη βάρβαρη εισβολή του Αττίλα το νόημα της θυσίας τους πήρε καινούργιες διαστάσεις.

Έγινε το σύμβολο της πάλης για επαναπροσέγγιση και επανένωση

της Κύπρου και του λαού της... Ο χαμός και η απουσία τους αισθητή όχι μόνο στην πατρίδα που τους γέννησε, όχι μόνο στο Κόμμα που ανήκαν, το ΑΚΕΛ, αλλά και ιδιαίτερα στις οικογένειές τους.

Η «Κ» συνάντησε την Αντριάννα Μισιαούλη, γυναίκα του Κώστα Μισιαούλη, στο σπίτι της σε μια

προσπάθεια ν' αγγίξει κάπως αυτή την αθέατη πλευρά που δεν βγαίνει προς τα έξω. Μας καλωσόρησε χαμογελαστή όπως πάντα. Της ζητήσαμε σαν αρχή να μας περιγράψει τον Κώστα Μισιαούλη σαν σύζυγο και πατέρα.

«Σαν σύζυγος», θα μας πει, «ήταν πολύ καλός, προοδευτικός για την εποχή του και πολύ δημοκρατικός. Γεμάτος κατανόηση δεν ύψωνε ποτέ τον τόνο της φωνής του. Όλα τα προβλήματα μας τα συζητούσαμε και ουδέποτε τα παιδιά μας ή κανένας άλλος μας άκουσε να υψώνουμε τον τόνο της φωνής μας. Με βοηθούσε πολύ στις δουλειές του σπιτιού, πράγμα επίσης σπάνιο για την εποχή. Γενικά θα έλεγα ότι ήταν τέλειος σύζυγος.

Αγαπούσε πάρα πολύ τα παιδιά μας αλλά και τα ξένα και δεν δεχόταν ούτε καν οι γείτονες να χτυπούν τα παιδιά τους. Γι' αυτό και ο χαμός του στοίχισε πάρα πολύ σε όλους μας. Ήταν στοργικός, τρυφερός και υπομονετικός με τις δυο μας κόρες.

Τις φρόντιζε πάρα πολύ, τις χτέ-

...ετοίμαζε το πρόγευμα τους, ες έπαιρνε περίπατο, σινεμά. Καθότανε μαζί τους και συζητούσε, τους εξηγούσε για το ένα, για το άλλο και γενικά ασχολείτο πολύ μαζί τους...»

— **Πού θριασκόσουν εσύ όταν δολοφονήθηκε;**

— Ήταν Κυριακή θυμάμαι και από μέρες είχαμε κανονίσει να πηγαίναμε στο χωριό. Το Σάββατο όμως μου είπε ότι την Κυριακή θα πήγαινε μαζί με τον Καβάζογλου στη Λάρνακα. Και με ρώτησε μάλιστα «εσύ τι λες, να πάω; Γιατί αν όχι να πω σε κάποιον άλλο να πάει με τον Αλέκο». Έτσι φωνάζαμε τον Καβάζογλου. Τότε εγώ του είπα να πάει ο ίδιος αφού σ' αυτόν δόθηκε η εντολή να συνοδεύσει τον Καβάζογλου. Την Κυριακή, λοιπόν, όταν σηκώθηκε το πρωί, τα παιδιά ήθελαν να πάνε μαζί του στη Λάρνακα. Είχαν όμως, παράλληλα και μια δουλειά στην ΕΔΟΝ. Έτσι τους είπε να μην πάνε μαζί του γιατί το θέμα για το οποίο θα πήγαιναν στην Λάρνακα ήταν πολύ σοβαρό και να πάνε στην ΕΔΟΝ να κάνουν τη δουλειά τους και όταν θα επέστρεφε το απόγευμα θα τις έπαιρνε σινεμά. Μάλιστα η Στέλλα, η μικρότερη επέμενε να πάει μαζί του, αλλά ήταν ανένδοτος. Και θυμάμαι ότι έβαλε και τις δυο στο αυτοκίνητο και τις πήρε στην ΕΔΟΝ. Εγώ πήγα σε μια φίλη μου να τη δω.

Κάποια στιγμή μου φώναξαν, δεν θυμάμαι ποιος, ότι κάποιος με ζητά. Πήγα και είδα δυο αστυνομικούς. Παρά την κάποια ανησυχία που ξεφύτρωσε μέσα μου τους καλημέρισα χαμογελώντας και ρώτησα τι με θέλουν. Τους είδα κάπως κουμπωμένους αλλά υπέθεσα ότι θα με ρωτούσαν για καμιά διευθύνση. Επειδή είχα ένα μικρό μαγαζί, συνέβαινε κάποτε να με ρωτούν για διευθύνσεις δεν γνώριζαν. Είταν ότι είχαν να μου κάνουν μian ερώτηση. Τότε κατάλαβα ότι κάτι συνέβαινε με τον άντρα μου, αλλά σίγουρα όχι αυτό που συνέβη σ' αλήθεια. Με ρώτησαν απλά που πήγε ο Κωστής και τους απάντησα στη Λάρνακα. Μετά με ρώτησαν αν πήγε μόνος του και επειδή

γνώριζα ότι πήγε για κομματική δουλειά απόφευγα ν' απαντήσω και ζήτησα να μάθω γιατί ρωτούν. «Να σου πω» μου είπε ο ένας «τον πιάσαμε να οδηγεί χωρίς άδεια οδηγού». Όμως, εγώ γνώριζα, κατά σύμπτωση, ότι ανανέωσε την άδειά του εκείνες τις μέρες και του το είπα. «Κάτι άλλο συμβαίνει σίγουρα, μήπως συνέβη τίποτα στον άντρα μου;» είπα. «Όχι δεν συνέβη τίποτα» μου απάντησαν και έφυγαν.

Δίστασαν να μου το πουν, ίσως γιατί είδαν ότι δεν πήγαινε καθόλου το μυαλό μου στο τι πραγματικά είχε συμβεί.

Μετά απ' αυτό βγήκα έξω στη βεράντα και σκεφτόμουν γιατί πραγματικά ήλθαν οι αστυνομικοί. Τότε είδα τον κουνιάδο μου να έρχεται προς εμένα και μου είπε ότι κάτι συνέβηκε. Προσπαθώντας να τον καθησυχάσω του είπα ότι δεν συνέβηκε τίποτα κακό γιατί ήλθαν οι αστυνομικοί και δεν είπαν τίποτα για κάτι σοβαρό. Ο κουνιάδος μου δεν μου απάντησε. Ξαναβγήκα στη βεράντα και είδα την Ευγενούλα Κατσουρίδη να έρχεται προς το μέρος μου. Όταν την είδα αμέσως με ζώσανε τα φιδιά ότι θα συνέβη κάτι πολύ σοβαρό. Πράγματι μπαίνοντας η Ευγενούλα μου είπε ότι σ' όλους μας συνέβη κάτι πολύ σοβαρό, χτύπησαν τον Κώστα και τον Αλέκο. Μέχρι να μου τελειώσει την κουβέντα ήλθε και η Αστυνομία ξανά και μου ξεκαθάρισαν ότι τους σκότωσαν. Όρμησα τότε πάνω στους αστυνομικούς γιατί να μην μου το πουν από την αρχή. (Συλλογίζεται λίγο τις στιγμές και τα μάτια της δακρύζουν). «Έτσι συνέβηκε», θα μας πει συνεχίζοντας, «καθόλου δεν είχε πάει το μυαλό μου στο κακό γιατί πήγαινε πολύ τακτικά για δουλειά του κόμματος, πάντα βέβαια με κίνδυνο αλλά ποτέ δεν συνέβηκε οτιδήποτε».

ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΑΡΧΙΖΕΙ

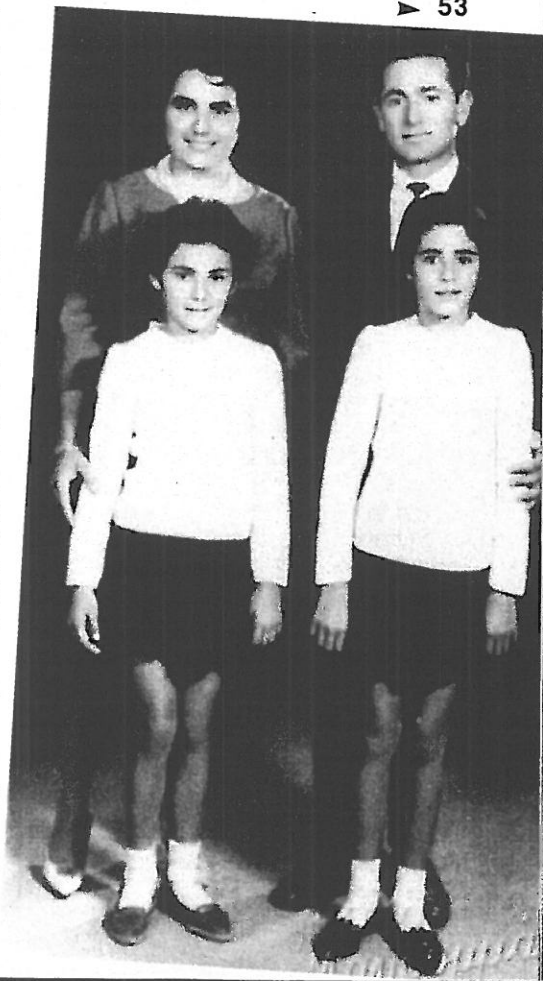
— **Πώς ήταν πλέον η ζωή σου όταν έμεινες μόνη με δυο παιδιά;**

— Προσπάθησα να μην δείχνω

στα παιδιά τον πόνο μου. Ήξερα πόσο θα υπέφεραν και πόσο θα ένιωθαν την έλλειψη του γιατί, όπως είπα, ήταν πολύ στοργικός πατέρας. Φρόντιζα να μην με βλέπουν όταν έκλαιγα. Ήταν πολύ μεγάλη έλλειψη και πόνος για μας... Δεν ήθελα να στενοχωρώ τα παιδιά μου. Είχα εκείνο το μαγαζάκι κι ευτυχώς που το είχα. Βέβαια μακάρι να είναι καλά το Λαϊκό Κίνημα στάθηκε στο πλευρό μας. Με τη βοήθεια του πήρα μια σύνταξη. Ήμουν η πρώτη από τους παθόντες που πήρα τέτοια σύνταξη. Δεν στερήθηκαν τίποτα τα παιδιά μου, τα βολεύαμε. Το μόνο που τους έλειψε ήταν ο παπάς τους (δακρύζει). Πάντοτε, το ξαναλέω, και το ΑΚΕΛ και οι φίλοι μας στάθηκαν πολύ κοντά μας μέχρι σήμερα. Ήταν πάντα δίπλα μας πράγμα σπάνιο για την εποχή μας γι' αυτό και τους εκτιμώ και τους αγαπώ όλους.

Οι ώρες της μοναξιάς για μένα ήταν όταν έκλεινε η πόρτα μου το βράδυ. Γιατί σαν αντρόγυνο με

► 53

ου υπάρχουν αρκετές αμμου-
 μερικές από τις οποίες βρίσκο-
 σε πολύ όμορφες τοποθεσίες. Οι
 ριότερες από αυτές είναι οι αμμου-
 οίες στις τοποθεσίες Άγιος Φίλων,
 Όρμος Ροννά, Λευκόνησος, Μωρά
 Ψάρια, Απόστολος Ανδρέας, Πα-
 χύαμμος και Κουκκουμάς. Ιδιαίτερα
 εντυπωσιακή, σε έκταση και ομορφιά,
 είναι η αμμουδιά του Παχύαμμου που
 βρίσκεται μεταξύ του άκρου Γαλουνό-
 πετρας και του όρμου Νάγκωμης και
 έχει μήκος 4 περίπου χιλιομέτρων.

Το πολύ μεγάλο μήκος των ακτών
 της περιοχής του Ριζοκαρπάσου (75
 περίπου χιλιόμετρα) βοήθησε στην
 ανάπτυξη της αλιείας. Πριν από την
 τουρκική εισβολή του 1974 λειτουρ-
 γούσαν στην περιοχή του αλιευτικά
 καταφύγια στην τοποθεσία Χελώνες,
 στα νοτιοανατολικά του χωριού, και
 στον Άγιο Φίλωνα στα βόρεια του. Το
 αλιευτικό καταφύγιο στις Χελώνες φι-
 λοξενούσε το 1974 οκτώ ψαρόβαρ-
 κες και το αλιευτικό καταφύγιο στον
 Άγιο Φίλωνα πέντε ψαρόβαρκες.

ΜΕ ΤΟ ΠΤΥΧΙΟ ΣΤΟ ΧΕΡΙ

◀ 17

Οι ενέργειες της πρέπει να είναι πολύ
 πιο μελετημένες. Σίγουρα η κριτική
 που θα ασκηθεί αργότερα θα είναι πο-
 λύ πιο αυστηρή. Δυστυχώς όμως αυτό
 δεν συμβαίνει μόνο από μέρους του
 αντίθετου φύλου. Είναι λυπηρό που
 και οι ίδιες οι γυναίκες δυσκολεύο-
 νται να αποδεχτούν (χωρίς να είναι
 απόλυτο βέβαια) άλλο άτομο του
 ίδιου φύλου σε θέσεις διευθυντικές.

Πιστεύω ότι αυτό έγκειται στις αντι-
 ληψεις που βίωσε η κοινωνία μας μέ-
 σα από τον χρόνο και έφερε ως απο-
 τέλεσμα το διαχωρισμό γυναικείων
 και αντρικών επαγγελματίων κάτι το
 οποίο πρέπει, αν όχι να εξαλειφθεί,
 να μειωθεί τουλάχιστον αισθητά.

Όμως η πάροδος του χρόνου η κινητι-
 κότητα που χαρακτηρίζει την κοινωνία
 μας και οι προσπάθειες όλων θα οδη-
 γήσει σε θετικά αποτελέσματα για
 την ευημερία όλων μας».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Γελειώνοντας το ρεπορτάζ αυτό θα
 θέλα να υπογραμμίσω τ' ακόλουθα
 συμπεράσματα:

Σίγουρα ο ρόλος της γυναίκας επιστή-

μονα στην κυπριακή ζωή είναι σοβα-
 ρός και καθίσταται διαρκώς σημαντικό-
 τερως. Οι γυναίκες επιστήμονες όμως,
 αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα,
 πηγή και αφετηρία των οποίων είναι η
 κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της
 Κύπρου, ο εκμεταλλευτικός χαρακτή-
 ρας του κοινωνικού συστήματος στον
 οποίο ζούμε, η προκατάληψη και οι
 διακρίσεις σε βάρος της γυναίκας που
 εδράζονται στην κληρονομιά της οικο-
 νομικής και κοινωνικής μας εξέλιξης.

Τα σοβαρότερα δε προβλήματα που
 αντιμετωπίζουν οι Κυπρίες επιστήμο-
 νες είναι:

α) Η ανεργία και επαγγελματική απο-
 κατάσταση τους. Πρόβλημα που την
 ευθύνει για την εντιμετώπιση του φέ-
 ρει η κυβέρνηση.

β) Η εξασφάλιση στη γυναίκα ίσων δυ-
 νατοτήτων με τον άντρα για ανώτερη
 πανεπιστημιακή και τεχνική εκπαίδευ-
 ση.

γ) Η καταπολέμηση του διαχωρισμού
 σε αντρικά και γυναικεία επιστημονικά
 και τεχνικά επαγγέλματα. Η γυναίκα
 είναι ισότιμη με τον άντρα, γι' αυτό
 και οι επαγγελματικοί φραγμοί πρέπει
 να εκλείψουν. Σ' αυτό πρέπει να συμ-
 βάλλουν οι ίδιες οι γυναίκες με την επι-
 μονή και αποφασιστικότητά τους.

δ) Υπάρχει πρόβλημα ανισομορφίας
 αντρών και γυναικών επιστημόνων
 που πρέπει να καταπολεμηθεί.

ε) Υπάρχει επίσης πρόβλημα διακρίσε-
 ων σε βάρος των γυναικών επιστημό-
 νων, τόσο στην πρόσληψη όσο και
 στην προαγωγή τους στα σκαλιά της
 ιεραρχίας και πολύ περισσότερο σε
 διευθυντικές θέσεις.

Ανριάννα Μισοσύρη

◀ 19
 τον Κώστα από τη μέρα που αρρα-
 βωνιαστήκαμε οτιδήποτε είχαμε
 έπρεπε να κάτσουμε να το κουβε-
 ντιάσουμε για να αποφασίσουμε
 από κοινού τι θα κάναμε. Ποτέ
 δεν έκανε αυτός ή εγώ κάτι χωρίς
 να το κουβεντιάσουμε. Να μοιρα-
 στούμε χαρές και λύπες. Όταν
 όμως έμεινα μόνη μου όλα αυτά
 έπρεπε να τ' αποφασίσω μόνη
 μου. Θυμάμαι ακόμα στην εφηβεία
 των παιδιών μου ότι τα διάφορα
 προβλήματα που παρουσιάζονταν
 καθόμουν μόνη μου διάβαζα βιβλία
 για να τα βγάλω πέρα, να σταθώ
 μάννα και πατέρας γι' αυτές. Το κε-
 γό όμως σίγουρα υπάρχει, η μονα-

ξιά υπάρχει. Ιδιαίτερα όταν είσαι
 και άνθρωπος που δεν θες να γί-
 νεσαι βάρος σε κανένα.

— **Σήμερα που βλέπεις τα παιδιά σου αποκαταστημένα δεν αισθάνεσαι ικανοποίηση γι' αυτό;**

— Σίγουρα αισθάνομαι χαρά και
 ικανοποίηση για το ότι έβγαλα παι-
 διά στην κοινωνία όπως πρέπει.
 Χαίρομαι επίσης που οι κόρες μου
 βρήκαν συντρόφους με τους
 οποίους συνεννοούνται και τις κα-
 ταλαβαίνουν και τους βλέπω και
 χαίρομαι.

— **Πώς αισθάνεσαι που ο θάνατος του αντρός σου έχει μετατραπεί σ' ένα σύμβολο για την ελληνοτουρκική φιλία;**

— Σίγουρα αισθάνομαι πολύ περι-
 φανη. Γιατί δίνει τη βεβαιότητα ότι
 ο άντρας μου δεν χάθηκε άδικα.
 Βέβαια μπαίνοντας μέσα στο κίνη-
 μα στην εποχή μας ξέραμε ένα
 πράγμα. Ότι υπάρχουν και θυσίες,
 ότι θα μπορούσε ο καθένας μας
 να δολοφονηθεί ιδιαίτερα όταν
 βρισκόμασταν σε συνθήκες παρα-
 νομίας. Δουλεύαμε όμως για το Κί-
 νημα και τον λαό ολόκληρο. Ο
 άντρας μου θυσιάστηκε γι' αυτό
 που πίστευε. Το κίνημα το είχαμε
 πάνω από τον εαυτό μας, όλοι
 μας. Ήταν ο τρόπος που σκεφτό-
 μασταν. Αν δεν ήταν ο άντρας
 μου κι ο Αλέκος κάποιιο άλλοι θα
 ήταν. Κι όπως είπα θυσιάστηκαν
 για ολόκληρο τον κυπριακό λαό
 ελληνοκύπριους και τουρκοκύ-
 πριους και οι νέοι μας σήμερα
 μπορούν να το έχουν ως παρά-
 δειγμα ότι μπορούμε ελληνοκύ-
 πριοι και τουρκοκύπριοι να ζήσου-
 με μαζί. Κι αν δεν το καταλάβουμε
 αυτό το κυπριακό δεν πρόκειται
 να λυθεί. Θέλω τέλος να πω ότι η
 θυσία τους πρέπει να φωτίζει τη
 νεολαία μας, να σκέφτεται όμορ-
 φα και θετικά. Να μην υπάρχει μί-
 σος αλλά να προσεγγίζουμε με
 αγάπη και κατανόηση τους συμπα-
 τριώτες μας τουρκοκύπριους. Για-
 τί δεν φταίει σίγουρα ο απλός κό-
 σμος για ότι έγινε στον τόπο μας
 γιατί πληρώνουμε όλοι. Κι αν θέ-
 λουμε να προσβλέπουμε σ' ένα
 κοινό ειρηνικό μέλλον πρέπει να
 θυμόμαστε αυτούς που θυσίασαν
 τη ζωή τους στο βωμό του αγώνα
 ενάντια στο σοβινισμό. Αυτό θα εί-
 ναι και η έμπρακτη απάντηση
 στους κήρυκες του σοβινισμού και
 της μισαλλοδοξίας.